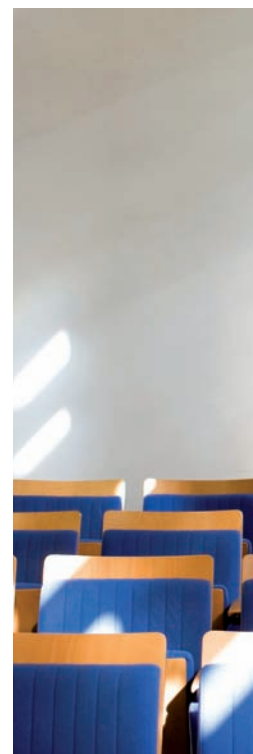

LA MISSIÓ DE LA UNIVERSITAT I ELS ESTUDIS DE MÀSTER

Javier Viciano

Director del Màster
d'Estudis Internacionals
i de la Unió Europea.
Universitat de València

Tal com diu el primer dels preceptes de la Llei orgànica 6/2001, d'Universitats, entre les diverses funcions atribuïdes a la universitat destaca la preparació per a l'exercici d'activitats professionals que exigeixen l'aplicació de coneixements i mètodes científics. La universitat, per tant, té com a funció essencial, de servei públic, entre d'altres, la de preparar la ciutadania per a l'exercici de determinades activitats professionals. I l'acompleix mitjançant l'equilibri adequat de dues de les seues missions bàsiques, a saber, la docència i la recerca. Com indica l'article 39 de la Llei 6/2001, la investigació científica, com a generadora de coneixement, a més de ser una eina primordial per al desenvolupament social a través de la transferència dels resultats, és fonament essencial de la docència, a través de la qual

s'ensenyen els coneixements científics, tècnics o artístics necessaris per a l'exercici de determinades professions.

La universitat ha de preparar professionalment només per a aquelles activitats que exigeixen l'aplicació de coneixements i mètodes científics. D'altra banda, aquesta preparació –com s'indica en l'exposició de motius de la Llei– ha de tenir com a objectiu la capacitat de l'estudiantat per a integrar-se directament en l'àmbit laboral europeu amb una qualificació professional escaient.

Però és que, a més, com tothom sap, ja no es tracta només de generar coneixement i transmetre'l, sinó que la docència universitària ha de comunicar les aptituds i destreses –competències i habilitats– necessàries per a aconseguir els objectius generals del títol universitari que es vol obtenir. No pot ser d'una altra manera si el que

es pretén és que la formació universitària capacite per a l'ingrés dels egressats en l'àmbit laboral europeu.

L'Estat espanyol ha reestructurat recentment els ensenyaments i ha substituït els tres grans títols oficials –diplommat/da, llicenciat/da i doctor/a– pel grau, el màster i el doctorat.

El grau és el primer cicle dels estudis universitaris i, com indica la normativa de regulació, ha d'incloure els ensenyaments bàsics i de formació general, juntament amb altres orientats a la preparació per a l'exercici d'activitats de caràcter professional. Per tant, el títol de grau ha de complir per si mateix la funció de preparació professional que s'encomana a la universitat.

Tanmateix, en un món globalitzat, amb un saber científic cada vegada més evolucionat i interrelacionat, amb

«És en el màster on s'han d'aportar coneixements que provenen de diverses branques del saber que, ben sovint, interactuen en l'àmbit laboral i que, no obstant això, no es poden abordar en el marc dels plans d'estudi dels graus»

«Només des de la producció científica i, per tant, des del saber es poden transmetre els coneixements avançats que són l'objecte dels estudis de màster»

diverses branques del saber que interaccionen per a donar solucions als problemes de l'ésser humà, en no poques ocasions el coneixement i les aptituds i destreses transmises en els graus poden no ser suficients si es vol optar en el món laboral als llocs més importants. A més, la ràpida evolució del saber científic pot requerir ben sovint un reciclatge dels coneixements i uns mètodes científics al llarg de la vida laboral.

Per això, el segon cicle dels estudis universitaris, el màster, està dedicat a la formació avançada, de caràcter especialitzat o multidisciplinari. Es tracta de poder adquirir coneixements, aptituds i destreses que ajudaran l'alumnat a accedir a àmbits laborals més especialitzats, bé pels coneixements acadèmics obtinguts, bé per les aptituds o les destreses professionals que se li hagen transmès, o bé per ambdós tipus d'aprenentatges.

D'altra banda, el màster també pot aportar a l'alumnat coneixements multidisciplinaris que es poden demanar en diversos àmbits laborals i que, tanmateix, no poden ser l'objecte dels estudis bàsics i generals del grau. És en el màster on s'han d'incorporar coneixements que provenen de diverses branques del saber que, ben sovint, interaccionen en l'àmbit laboral i que, no obstant això, no es poden abordar en el marc dels plans d'estudi dels graus.

En alguns casos, el màster serà un requisit *sine qua non* per a l'exercici de determinades professions regulades, com pot ser l'advocacia, la procuradoria, el professorat d'educació secundària o determinades professions tècniques.

Finalment, el màster és la porta d'entrada als estudis de doctorat. Tal com especifica la normativa universitària, el màster pot tenir com a objectiu la promoció de la iniciació en les tasques investigadores pròpies del doctorat, com a última fase formativa adreçada a adquirir les competències i habilitats necessàries per a la generació del saber acadèmic i científic, i la seua transferència a la societat. De fet, per a poder accedir als estudis de doctorat es demana haver cursat almenys 60 crèdits de nivell de màster.

Els estudis de màster acullen d'una manera més intensa els canvis que la reforma universitària en marxa introdueix en les metodologies docents. Es tracta no sols d'ensenyar uns coneixements de caràcter especialitzat, sinó d'ensenyar l'alumnat a descobrir aquests coneixements, tot aportant els mètodes científics que li perme-

tran la contínua formació al llarg de la vida. Els estudis de màster tenen com a objectiu no sols l'adquisició de coneixements, sinó també l'adquisició de les competències necessàries que l'alumnat necessitarà per a la formació contínua en l'exercici especialitzat de la professió triada.

L'estudiantat de màster ja té adquirits uns coneixements bàsics i generals (*el saber*) i unes aptituds i destreses (*el saber fer*) que ha d'haver adquirit en el grau. Per tant, al llarg del màster el professorat es dedica a aconseguir que l'alumnat adquireisca *el saber especialitzat*, guiant-lo per unes fonts de coneixement molt més extenses, tant pel seu origen com per la seua profunditat. És molt possible que el professorat dins del màster no explique els coneixements especialitzats que s'han de transmetre i, doncs, la seua adquisició esdevinga una tasca pròpia de l'estudiant, però en no pocs casos els docents se centraran en com aquests coneixements especialitzats són utilitzats en un supòsit concret i, el que és més important, transmetrà l'esperit crític amb què s'han d'analitzar els diversos coneixements que s'adquireixen i s'aprenen a fer servir.

Aquest nivell d'estudis procura una major qualificació professional i prepara per a *saber fer* de la manera en què es treballa en l'àmbit laboral. No es tracta d'ensenyar a

fer papers, sinó de reflexionar sobre els coneixements especialitzats *fent papers*. Entenc que els estudis de màster han de fomentar l'aprenentatge dels coneixements especialitzats mitjançant la reflexió crítica a través dels mitjans habituals de treball en cadascuna de les professions. Cal ensenyar a aplicar els coneixements teòrics apresos durant la formació de grau i postgrau. Sense aquesta formació, és difícil que un/a egressat/ada postgraduat/da pugui incorporar-se a l'àmbit laboral directament. Sens dubte, això ha de produir un enorme esforç en el professorat universitari, que ha d'incorporar aquestes tècniques com a mitjà d'ensenyar, però entenc que és una obligació ineludible de la universitat si volem aportar a la societat postgraduats capaços d'incorporar-se sense solució de continuïtat. No crec que això implique una pèrdua de l'essència de la universitat. Ben al contrari, crec que la reflexió mitjançant l'aplicació desenvolupa també el coneixement i coadjuva al progrés social.

Per tot això, és sens dubte en l'àmbit del màster on la relació entre recerca i docència té més interacció. Si, com dèiem abans, la investigació és fonament essencial de la docència i aquesta no pot entendre's sense aquella –llevat que la docència es convertisca en una mera repetició

de l'estat del saber–, en el cas d'una docència avançada, aquesta no es pot entendre sinó com el *resultat* d'aquella. És en la investigació on es genera el coneixement i, a més, s'estimula i es genera el pensament crític, clau de tot procés científic, i és una eina essencial del procés del desenvolupament social. En la mesura en què en el màster es transmeten coneixements, aptituds i destreses de caràcter avançat, és en aquest tipus d'estudis on s'han de comunicar els descobriments més recents del procés científic i s'han d'introduir els alumnes en les últimes etapes de l'estat del saber. Només des de la producció científica i, per tant, des del saber es poden divulgar els coneixements avançats que són l'objecte dels estudis de màster. Per això, és al meu entendre imprescindible que els estudis de màster s'incardinin amb grups d'investigació que permeten una transmissió adequada dels darrers avanços en cada àmbit de la ciència.

Així doncs, es pot afirmar que els estudis de màster són un dels instruments més adequats amb els que compta la Universitat per a aconseguir la missió d'aquesta institució, això és, l'ensenyament del coneixement generat a través de la investigació científica per a una millor transferència d'aquest coneixement a la societat. ■